לה א מיי' פ"ח מהל' זכייה הלכה יד סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רנ סעיף כ:

לו ב מיי' פ"ב מהל' גירושין הלכה יב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' עו:

לז ג מיי' פ"ח מהל' זכייה הלכה יז סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רנ סעי' א:

אי א"ר יוסי בעל פה אי לא אמר, ומי מספקא ליה והתנן *ה"ז גיטך אם לא באתי מכאן ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש אינו גט ותני עלה *רבותינו התירוה להינשא ואמרי' מאן רבותינו אמר רב יהודה אמר שמואל בי דינא דשרו משחא וסברי לה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו אלא מספקא ליה אי הלכה כר' יוסי בעל פה או אין הלכה, ומי מספקא ליה והאמר רבא ה"ז גיטך אם מתי, ושאני מת ה"ז גט, כשאמות, ולאחר מיתה אין זה גט היכי דמי אילימא דאמר לה "מהיום" ורבנן, צריכא למימר והתנן מהיום אם מתי ה"ז גט ואלא לאו דלא אמר לה "מהיום" ור' יוסי ש"מ הלכה כר' יוסי לרבא פשיטא ליה לרב הונא מספקא ליה וא"ב"א לעולם דאמר לה "מהיום" ורבנן והני לישני איצטריכי ליה: "שאני מת" כאם "מתי" דמי, "כשאמות" כלאחר "מיתה" דמי ואיבא דמתני לה אסיפא *זה גיטך לאחר מיתה לא אמר כלום אמר רב הונא ולדברי ר' יוסי חולצת, פשיטא, מדסיפא לרבנן חולצת רישא נמי לר' יוסי חולצת? מהו דתימא רבי יוסי בהא כרבי ס"ל דאמר גיטא מעליא הוי וחליצה נמי לא תיבעי, קמ"ל דלא רבי סבר לה כר' יוסי ולא ר' יוסי סבר לה כרבי: רבי לא סבר לה כרבי יוסי דקתני "כזה גט" למעוטי דרבי יוסי ור' יוסי לא סבר לה כרבי דקתני "כזה גט" למעוטי דרבי, רבי מאי היא *דתניא מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט דברי חכמים רבי אומר כזה גט רבי יוסי מאי היא דתנן *כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באתי מיכן ועד י"ב חדש כתבוהו בתוך י"ב חדש ונתנו לאחר י"ב חדש אינו גט, ר' יוסי אומר כזה גט: זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה ועמד והלך בשוק כו': *אמר רב הונא גיטו כמתנתו: מה מתנתו [א]אם עמד חוזר אף גיטו אם עמד חוזר ומה גיטו אע"ג דלא פריש [ב]כיון דאמר "כתובו" אע"ג דלא אמר "תנו" [ג]אף מתנתו, כיון דאמר "תנו" אע"ג דלא קנו מיניה, תנן זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה ועמד והלך בשוק וחלה ומת אומדים אותו: אם מחמת חולי הראשון מת ה"ז גט ואם לאו אינו גט וא"א אם עמד חוזר' למה לי אומדנא הרי עמד? אמר מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא שניתק מחולי לחולי *והא "עמד" קתני? עמד מחולי זה ונפל לחולי אחר, והא "הלך בשוק" קתני? הלך על משענתו

והא

בעל פה · כגון גבי גט שכתב כהלכתו וכשמוסרו לה אומר "זה גיטך אם מתי" הלכך לא דמי לשטר-שכיון שכתב התנאי אצל הזמן בשטר איכא למימר דזמן מוכיח דמהיום קאמר אבל על פה דלמא כי מסריה ניהלה הדר ביה מזמן השטרא, ומסריה ניהלה ע"מ לאחר מיתה "הואיל" ולא אמר "מהיום": **אינו גט** · דהא לא שוייה גט עד י"ב חדש והו"ל גט לאחר מיתה: **בי דינא דשרו משחא** · ר' יהודה נשיאה שהתיר שמנן של עובדי כוכבים במסכת ע"ז (דף לז·): **אם מתי ושאני מת** · איזה משתי לשונות הללו דלשון תנאי הם: **כשאמות** · משמע לכשאמות יהא גט: **צריכא למימר** · הא בהדיא תנן לה במתני' מהיום אם מתי ה"ז גט: **ור' *יוסי** · ואשמעינן רבא דבעל פה נמי אמרה ר' יוסי והלכתא כותיה: **דמספי לה** · לדרב הונא לעיל: **ולדברי ר' יוסי** · דאמר כי לא אמר מהיום כמאן דאמר מהיום דמי: **חולצת** · דזמן השטר הו"ל כמהיום וכי מסריה ניהליה ואמר "זה גיטך לאחר מיתה" מספקא לן אי תנאה הוא אי חזרה הוא: **מדסיפא** · כי אמר "מהיום ולאחר מיתה" תנא מתני' חולצת לרבנן מכלל דלאחר מיתה" לר' יוסי נמי חולצת דהא לרבי יוסי "כמהיום ולאחר מיתה" דמי ור' יוסי ורבנן לא איפלוג אלא בהא לחודה דלר' יוסי בלאו "מהיום" כמהיום ולרבנן יש חילוק: **כרבי ס"ל** · דאמר לקמן גט הוא ופליג אדרבנן וקסבר תנאה הוא והואיל ואשכחן לרבי דפליג אימא ר' יוסי נמי פליג דהא שמעינן ליה דמיקל בתנאי: **דקתני כזה גט** · במילתיה דרבי: **למעוטי דר' יוסי** · היכא דלא אמר מהיום דכיון דקתני כזה משמע דכי האי גוונא הוא דמכשר אבל בלאו מהיום פסול: **דקתני כזה גט** · ר' יוסי גבי תנאי לקמן (עו:) ועל כרחיך למעוטי אתא ולא אשכחן דלמעטיה אי לאו הא "דמהיום ולאחר מיתה" ולאשמועינן דאע"ג דגבי מתנה כשר התם הוא דהכי קאמר ליה גופא מהיום ופירי לאחר מיתה אבל בגט כיון דלאו לשון תנאי הוא הויא ליה ספק תנאה ספק חזרה: **ירבי (יוסי) מאי היא** · היכא קתני כזה גט: **ר' יוסי אומר כזה גט** · מדהוה ליה למימר אם לא באתי כתבו ותנו ואמר "כתבו ותנו אם לא באתי" ה"ק כתבו עכשיו ותנו אם לא באתי: *והלך גרסינן: **גיטו** · דשכ"מ כמתנתו: **מה מתנתו** · אמרינן בב"ב (דף קנא:) אם עמד חוזר: **אף גיטו אם עמד חוזר** · ולא מיבעיא היכא דאמר "אם מתי" דהא לא מת אלא אפילו לא אמר "אם מתי" אלא יהב לה גט סתמא אם עמד חוזר דמסתמא אדעתא דמיתה יהב לה והא לא מת: **אע"ג דלא אמר תנו** · כדתנן בהאומר התקבל (לעיל סה:) רבי שמעון שזורי אומר אף המסוכן כיון דאמר כתבו אף על גב דלא אמר תנו אדעתא למיתב קאמר: **הרי עמד** · ובטל הגט מחליו: **שניתק מחולי לחולי** · ואין זו עמידה אלא אם כן בא לכלל רפואה שעה אחת: **על משענתו** · כשען על מקלו ולעולם חולה הוא והא דנקט "הלך" לאו משום דעמידה היא דתילף מינה אם עמד אינו חוזר אלא הא קמשמע לן טעמא דהלך הוא דבעי אומדנא אם מחמת חולי הראשון מת דאיכא למיחש הואיל והלך ניצל מאותו החולי ומת מחולי אחר והוא אמר (א) מחולי זה: **ילדך** · מי שלא הלך בשוק מסתמא אע"פ שניתק לחולי אחר יש בו מחולי הראשון ולא בעי אומדנא:

מתנתו

אי א"ר יוסי בעל פה · אם מבטל בדבורו הוכחת זמן השטר כיון שאין כתוב בו מהיום: **לרבא** פשיטא ליה · מכאן קשה על רשב"ס דפי' ביש נוחלין (ב"ב קנו·) גבי בעי מיניה רבא מרב נחמן בהקנאה מהו פי' אם מועיל הקנאה כמו מהיום א"ל בהקנאה אינו צריך ופי' רשב"ס היינו דלא כר' יוסי והכא משמע דסבר רבא כר' יוסי ואור"י דהתם איירי באין כתוב זמן בשטר ומתוקם כר' יוסי: **אמר** רב הונא גיטו כמתנתו מה מתנתו כו' · פרש"י ור"ח מה מתנת שכיב מרע בלא שום תנאי חוזר אף גיטו נמי אם עמד חוזר ממילא בלא שום תנאי ומסיק דרבה ורבא לא ס"ל הא דרב הונא דכיון דאם עמד חוזר וכי מיית הוי גיטא אמרי יש גט לאחר מיתה כמו מתנה שאינה חלה עד לאחר מיתה כמו כן גט ואין להקשות לפירושו דכיון דבסתם אם עמד חוזר מה צריך במתני' למיתני מהיום אם מת מעכשיו אם מת בסתם נמי הוי כמהיום וכמעכשיו דאיצטריך לאשמועינן איזה לשון משמע מחיים ואיזה לאחר מיתה אבל קשה דאמאי הוצרך שמואל לתקן בגט דשכיב מרע לקמן בפרקין (דף עה:) אם ימות יהא גט ואם לאו לא יהא גט כיון דבסתם נמי חוזר אם עמד ומיהו י"ל דשמואל לא סבר כרב הונא אלא כרבה ורבא ומיהו קשה דהא אמרי' באיזהו נשך (ב"מ דף סו·) ההוא שכיב מרע דכתב גט לדביתהו איתנח אמרה ליה דביתהו אמאי קא מיתנחת אי קיימת דידך אנא וקאמר דפטומי מילי נינהו ופריך פשיטא ואמאי פשיטא והא רב הונא אית ליה הכא אם עמד חוזר ע"כ נראה לר"ת שכ"מ שנתן גט ולא התנה דאם עמד אינו חוזר ולא דמי למתנת שכ"מ דאם עמד חוזר דמתנה אינה חלה כלל אלא לאחר מיתה אבל גט חל מחיים דדעתו שיחול מיד הלכך אינו חוזר אם לא פירש וגיטו כמתנתו דקאמר רב הונא אומר ר"ת מדקאמר גיטו ולא קאמר גט שכ"מ משמע דקאי אמתני' דמהיום אם מת מחולי זה וקאמר מה מתנתו אפילו בלא תנאי אם עמד חוזר אף גיטו בתנאי אם עמד חוזר ממילא שאין כאן עוד תנאי כיון דעמד אע"פ ששב חזר ונפל באותו חולי הראשון ומת רבה ורבא לא סבירא להו הא דרב הונא דאפי' עמד והלך בלא משענת כיון דשוב מת מאותו חולי אינו חוזר והוה גט דאי לא הוי גט אע"פ שמת מאותו חולי יאמרו שאין תנאי החולי הזה גורם אע"פ שהתנה שהרי מת זה מאותו חולי אלא מיתה גורמת ולכך לא הוי גט כשעמד ויש גט לאחר מיתה אבל השתא דעמד אינו חוזר כיון דמת מאותו החולי יאמרו שתנאי החולי גורם ולא מיתה ופריך אם אמרת אם עמד חוזר למה לי אומדנא לפי' רש"י פריך מכ"ש דכיון דאמרת דאם עמד חוזר אף כשנתן גט סתם כ"ש דהיכי דפירש מהיום אם מת ולפי' ר"ת פריך בפשיטות:

והא

תוספות רי"ד

דין לאפוקי מדר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו: **מתני'** הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה ועמד והלך בשוק וחלה ומת אומדין אותו אם מחמת חולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט: אמר רב הונא גיטו כמתנתו מה מתנתו אם עמד חוזר אף גיטו אם עמד חוזר פי' מתנתו דש"מ אע"ג דסתמא קא יהיב ולא פירש, אם מתי אם עמד מחליו מתנתו בטלה דאנן סהדי דלא נתן אלא מחמת מיתה לא אם יבריא אף גיטו נמי אע"ג דיהיב לה בסתמא ולא פי' אם מתי אם עמד חוזר שלא נתן לה אלא ע"ד מיתה לא ע"ד שיבריא

לקמן עו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה על משענתו וכו' והוא אמר אם מתי מחולי זה:

נושא

חולה שאמר הרי זה גיטיך אם מתי מחולי זה - ועמד - חוזר

מבנה

להבליט מח' ר' הונא מול רבה ורבא

ר' הונא משוה גיטו ומתנתו של שכיב מרע - ולומד מ[illegible] מהמתני'

תת נושא

שכיב מרע שניתק מחולי לחולי (ומת מחולי השני) מה דינו

1. לגבי גט
2. לגבי מתנתו

כתובות כ: [לקמן עו: ע"ז לז:]

כתובות כ: לקמן עו: [ע"ז לז. תוספתא פ"ה]

** דלר' יוסי זמנו של שטר מוכיח עליו - ולכן מספקא לן אי דבא דאומר "לאחר מיתה" הוי תנאי או חזרה

* הדוה: הביטוי סיפא הוא יחסי. כאן משמעותה ביחס ללישנא קמא שעם ר' הונא מפרש (ב-א) - רישא דמתני' וכאן בלישנא שניה הוא מפרש (ג-ב) דמתני'. בהמשך הגמ' קלד זו של המש' יהיה נקרא "רישא" - דהתם הוא ביחס לחלק (III) של המש'

תוספתא פ"ה ע"ש קדושין נט: [לקמן עד:]

** נלע"ד דמהיום ולאחר מיתה = לר' יוסי במקרה של גט עם זמנו ובוא נותנו לה באומרו הרי זה גיטך לאחר מיתה ובזה רבי סובר דהוי גט מעליא וקמ"ל ר' הונא דלר' יוסי מספקא ליה ולכן חולצת

לעיל סו.

נ"א רבי מאי

שייך למתני'

*בתוך הסוגריים הגמ' קוראת תשובתו של מר בריה דר' יוסף אחרי הסוגריים הגמ' מקשה על פי תשובתו "שניתק מחולי לחולי"

שייך לדף עג.